

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Concept voorschriften vergunning Nederwiek kavel I-A

In opdracht van het ministerie van Klimaat en Groene Groei

Concept voorschriften vergunning Nederwiek kavel I-A

Voorschrift 1

De vergunning geldt met ingang van het moment van afgifte voor de duur van 40 jaar (artikel 15, lid 1, onder a van de Wet en voorschrift 6 van het Kavelbesluit).

Voorschrift 2

De vergunning geldt voor kavel I-A van het windenergiegebied Nederwiek (artikel 15, lid 1, onder b van de Wet en voorschrift 2 van het Kavelbesluit).

Voorschrift 3

De hieronder genoemde activiteit dient binnen het aangegeven tijdvak te worden verricht, nadat de vergunning onherroepelijk is geworden (artikel 15, lid 1, onder c van de Wet):

- Het gereed zijn voor leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase van het net op zee (artikel 3, lid 3, onder g van de Regeling): Het windpark moet uiterlijk 31 december 2030 gereed zijn voor het leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase van het net op zee.

Voorschrift 4

De exploitatietermijn start niet eerder dan het moment van intrekken van de 66kV-kabels op het platform van het net op zee en duurt maximaal tot en met jaar 39;

Voorschrift 5

De verwijderingstermijn start niet eerder dan jaar 35 en duurt maximaal tot en met jaar 40. De verwijdering start uiterlijk binnen twee jaar nadat de exploitatie is gestaakt en is uiterlijk binnen de looptijd van de vergunning afgerond (voorschrift 8 van het Kavelbesluit).

Voorschrift 6

De betaling van de vergoeding van de kosten van € 18.352.510 dient binnen vier weken na afgifte van de vergunning gedaan te zijn op een door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland bekendgemaakte rekening (artikel 9 van de Regeling).

Voorschrift 7

De betaling van het financiële bod, zoals door u ingediend in de aanvraag, dient vanaf 2031 tot het einde van de vergunningsduur jaarlijks te worden gedaan op een door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland bekendgemaakte rekening. De betaling vindt jaarlijks plaats op uiterlijk 31 maart.

Voorschrift 8

De vergunning wordt verleend onder de opschortende voorwaarde dat de vergunninghouder binnen vier weken na afgifte van de vergunning een waarborgsom of een bankgarantie van € 100.000.000 heeft verstrekt voor de periode tot het moment dat de minister in kennis is gesteld van het gereed zijn voor leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase van het net op zee (artikel 15a, lid 1 van de Wet en artikel 10, lid 1, 2 en 3 van de Regeling).

Voorschrift 9

- Ingeval er een bankgarantie wordt verstrekt dan dient deze aan de volgende voorwaarden te voldoen: De bankgarantie moet worden afgegeven door een binnen de Europese Economische Ruimte gevestigde bank. De bankgarantie wordt opgemaakt onder gebruikmaking van het model zoals door de Rijksdienst van Ondernemend Nederland beschikbaar is gesteld.
- Ingeval er een waarborgsom wordt verstrekt dan dient deze aan de volgende voorwaarden te voldoen: De waarborgsom moet worden afgesloten bij een verzekeraar die minimaal beschikt over een door een ratingbureau, overeenkomstig Verordening (EG) Nr. 1060/2009 van het Europees Parlement en Raad van 16 september 2009 inzake ratingbureaus, afgegeven langetermijnrating A. De waarborg wordt

opgemaakt onder gebruikmaking van het model zoals door Rijksdienst van Ondernemend Nederland beschikbaar is gesteld.

Voorschrift 10

De vergunninghouder is verplicht het project uit te voeren conform de wet, de regeling, het kavelbesluit en de gegevens die bij de aanvraag zijn overlegd en op basis waarvan de aanvraag in de vergelijkende toets is beoordeeld.

Bij overtreding van deze verplichting bestaat de bevoegdheid om een last onder bestuursdwang op te leggen (artikel 27 van de Wet), dan wel om de vergunning in te trekken (artikel 17, lid 2, aanhef en onder b van de Wet).

Een aanvraag om wijziging van de vergunning dient conform de 'Beleidsregel wijziging van de vergunningen windenergie op zee voor kavel I-A in windenergiegebied Nederwiek' voorafgaand aan de wijziging ingediend te worden bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland via <nader bekend te maken mailadres>.

Voorschrift 11

- Indien de vergunninghouder de in voorschrift 3 aangegeven activiteit niet binnen het desbetreffende tijdvak heeft verricht, dan wordt de waarborgsom of bankgarantie verbeurd tot een bedrag van €10.000.000.
- Indien de vergunninghouder de in voorschrift 3 aangegeven activiteit niet binnen elke maand volgend op het tijdvak waarbinnen de vergunninghouder de voor dat tijdvak in de vergunning aangegeven activiteit heeft verricht, dan wordt de waarborgsom of bankgarantie verbeurd tot een bedrag van €10.000.000 per maand.
- Indien de minister aan de houder van de vergunning schriftelijk kenbaar maakt voornemens te zijn te besluiten de vergunning in te trekken op grond van artikel 17, eerste en tweede lid, aanhef en onderdeel b, of indien de houder van de vergunning een aanvraag doet tot intrekking op grond van artikel 17, vierde lid, van de wet en de minister voornemens is deze aanvraag te honoreren, dan wordt de waarborgsom of bankgarantie verbeurd tot een bedrag van €100.000.000.
- De hiervoor bedoelde bedragen, samen ten hoogste € 100.000.000, zijn telkens verschuldigd door het enkele verloop van de termijn en zonder dat enige ingebrekestelling nodig is.
- De vergunninghouder machtigt de Staat onherroepelijk tot het innen van de bedragen door het inroepen van de waarborgsom of bankgarantie voor het betreffende bedrag, telkens wanneer het bedrag verschuldigd is geworden.

Voorschrift 12

[alleen indien van toepassing en afhankelijk van wat in de aanvraag wordt beloofd]

Indien de vergunninghouder heeft aangegeven zich te committeren aan de uitvoering van het convenant stageplaatsen wind Nederland en aanbiedt minimaal 2 stageplaatsen per schooljaar aan te financieren voor studenten die keuzeonderdeel 'Onderhoud windturbines' (momenteel bekend als keuzedelen K1312 en K0350) of een equivalent hebben gevolgd:

De vergunninghouder committeert zich aan de uitvoering van het convenant stageplaatsen wind Nederland en biedt en financiert minimaal 2 stageplaatsen per schooljaar aan voor studenten die keuzeonderdeel 'Onderhoud windturbines' (momenteel bekend als keuzedelen K1312 en K0350) of een equivalent hebben gevolgd. Vergunninghouder start hier ten laatste mee in het kalenderjaar waarin het onderhoud aan het windpark op zee aanvangt en biedt deze stageplaatsen aan tot het moment dat het windpark buiten bedrijf wordt gesteld. De vergunninghouder zal vanaf de start van de onderhoudsperiode jaarlijks rapporteren over hoe bovengenoemde stageplaatsen zijn ingevuld, waarbij de voortgang en de resultaten met betrekking tot het opleiden van technisch talent worden gecommuniceerd.

Indien de vergunninghouder heeft aangegeven zich niet te committeren aan de uitvoering van het convenant stageplaatsen wind Nederland, maar stelt jaarlijks een bedrag van € 22.000 (equivalent van 2 stageplaatsen) zonder voorwaarden beschikbaar aan een onderwijsinstelling die het keuzedeel 'Onderhoud windturbines' (momenteel bekend als keuzedelen K1312 en K0350) of een equivalent aanbiedt:

De vergunninghouder stelt jaarlijks een bedrag van € 22.000 zonder voorwaarden beschikbaar aan een onderwijsinstelling die het keuzedeel 'Onderhoud windturbines' (momenteel bekend als keuzedelen K1312 en K0350) of een equivalent aanbiedt. Dit geld is vrij door de onderwijsinstelling te besteden ter verbetering van de genoemde keuzedelen en hetgeen hier direct aan verbonden is. De vergunninghouder start hier ten laatste mee in het kalenderjaar waarin het onderhoud aan het windpark op zee aanvangt tot het moment dat het windpark buiten bedrijf wordt gesteld en zal hier jaarlijks over rapporteren door het tonen van het bewijs van storting(en).

Voorschrift 12

[alleen indien van toepassing en afhankelijk van wat in de aanvraag wordt beloofd]

Indien de vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in artikel 3, vijfde lid, onderdelen a, d, e en h deelneemt aan het IMVO-convenant hernieuwbare energie:

De vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in artikel 3, vijfde lid, onderdelen a, d, e en h haalt/halen bij het IMVO-convenant minimaal een oranje score vanaf het moment van onherroepelijk worden van de vergunning. De vergunninghouder rapporteert jaarlijks hierover tot aan het gereed zijn van het windpark voor het leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase.

Indien de vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in artikel 3, vijfde lid, onderdelen a, d, e en h deelneemt aan een ander, met het IMVO-convenant hernieuwbare energie vergelijkbaar, multistakeholderinitiatief:

De vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in artikel 3, vijfde lid, onderdelen a, d, e en h laat/laten ten minste een inspanningsverplichting zien, die vergelijkbaar is met de oranje score uit het IMVO-convenant hernieuwbare energie. De vergunninghouder rapporteert jaarlijks hierover tot aan het gereed zijn van het windpark voor het leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase.

Voorschrift 13

[alleen indien van toepassing en afhankelijk van wat in de aanvraag wordt beloofd]

Indien vergunninghouder heeft aangegeven dat de partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5, onderdelen b, c, f en g van de Regeling zullen gaan toetreden tot het IMVO-convenant:

De vergunninghouder toont uiterlijk een jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning aan dat de partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5, onderdelen b, c, f en g van de Regeling zijn toegetreden tot het IMVO-convenant hernieuwbare energie. Deze partijen moeten na toetreding minimaal een oranje score halen bij het IMVO-convenant. De vergunninghouder rapporteert jaarlijks hierover tot aan het gereed zijn van het windpark voor het leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase.

Indien vergunninghouder heeft aangegeven dat de partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5, onderdelen b, c, f en g van de Regeling zullen gaan toetreden tot een ander, met het IMVO-convenant hernieuwbare energie vergelijkbaar, multistakeholderinitiatief:

De vergunninghouder toont uiterlijk een jaar na het onherroepelijk worden van de vergunning aan dat de partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5, onderdelen b, c, f en g van de Regeling zijn toegetreden tot een ander, met het IMVO-convenant hernieuwbare energie vergelijkbaar, multistakeholderinitiatief. Deze partij(en) laat/laten ten minste een inspanningsverplichting zien, die vergelijkbaar is met de oranje score uit het IMVO-convenant hernieuwbare energie. De vergunninghouder rapporteert jaarlijks hierover tot aan het gereed zijn van het windpark voor het leveren van vol vermogen ten behoeve van de testfase.

Voorschrift 14

[alleen indien van toepassing]

Indien de vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5 van de Regeling deelneemt of gaat deelnemen aan het IMVO-convenant hernieuwbare energie:

In het geval het IMVO-convenant hernieuwbare energie eerder wordt beëindigd door een beslissing van de Algemene Vergadering van het IMVO-convenant hernieuwbare energie, rapporteert de vergunninghouder over de gemaakte voortgang op IMVO en dient de vergunninghouder en/of de partijen zoals genoemd in

artikel 3, lid 5 van de Regeling ten minste een voortgangsinspanning te laten zien, die vergelijkbaar is met de oranje score uit het IMVO-convenant hernieuwbare energie.

Voorschrift 15

[alleen indien van toepassing]

Indien de vergunninghouder heeft aangegeven dat een of meerdere partijen zoals genoemd in artikel 3, lid 5 van de Regeling te selecteren die deelnemen aan een aan het IMVO-convenant hernieuwbare energie vergelijkbaar multistakeholderinitiatief:

Voor wat betreft de partij(en) zoals genoemd in artikel 3, lid 5 van de Regeling die deelnemen aan een aan het IMVO-convenant hernieuwbare energie vergelijkbaar multistakeholderinitiatief, dan moet het multistakeholderinitiatief aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. Dit multistakeholderinitiatief is gericht op hernieuwbare energie;
2. Het omvat alle zes stappen van gepaste zorgvuldigheid, zoals gedefinieerd door de OESO;
3. Het heeft een multistakeholderbenadering met ngo's, vakbonden, overheden en bedrijfsleven, die de verschillende perspectieven op de risico's op mensenrechtenschendingen en negatieve milieu-impact in de keten naar voren kunnen brengen; en
4. Er is een monitoringsproces, waarbij het secretariaat van het multistakeholderinitiatief of een andere onafhankelijke organisatie de naleving door de deelnemers controleert.

Voorschrift 16

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, een rapportage aan met alle grondstoffen en componenten, in ton verwerkt in het product gedeclareerd op basis van de levenscyclusinventaris (LCI) vereisten uit ISO 14044 en op basis van de productdecompositielijst. Deze rapportage voldoet aan de voorwaarden zoals genoemd onder de kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 17

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is, een rapportage aan met de hoeveelheid:

- a. ton CO₂-equivalent gedeclareerd als GWP-totaal (aardopwarmingsvermogen); en
- b. de milieukostenindicator (MKI) in de productiefase (A1-A3), de aanlegfase (A4-A5), de gebruiksfase (B1-B4) en de eindelevensfase (C1-C4) berekend op basis van de EN 15804+A2:2019 (A+B) en/of ISO 14067:2018 (A), gebruikmakend van EcoInvent 3.9.1 of een nieuwere versie. De berekening is extern gevalideerd conform de eisen van een type 3 milieuverklaring (ISO 14.025).

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 18

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is, een rapportage aan over de impact van de levenscyclus op de biodiversiteit op basis van de productdecompositielijst. Voor de effectbepaling moet gebruik worden gemaakt van: ReCiPe2016, IMPACT World+, LC-IMPACT, PBF of BIA+.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 19

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is, een rapportage aan met:

- A) de verwachte levensduur in jaren inclusief (eventueel) hergebruik. De levensduur is de totale gebruiksfase van het product in jaren;
- B) de productgarantie in jaren (mogelijk wettelijk vastgesteld); en
- C) het aantal jaren aangeboden volledige productondersteuning met in ieder geval het (preventief) onderhoud, reparatie en beschikbaarheid van reserveonderdelen.

De rapportage wordt gedaan op de productdecompositielijst. Hierbij wordt het detailniveau gevormd door afzonderlijke marktproducten, beschreven op basis van de productdecompositielijst.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 20

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, een rapportage aan met daarin toegelicht in hoeverre er componenten van het product of het product als geheel kunnen worden hergebruikt. Per component, beschreven op basis van de productdecompositielijst, wordt de gebruikscasus voor hergebruik en een duiding van de huidige stand van de markt voor de eindelevensverwerking beschreven.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 21

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, een rapportage aan met daarin toegelicht in hoeverre er materialen en grondstoffen van componenten of het product als geheel kunnen worden gerecycled. Per component, beschreven op basis van de productdecompositielijst, wordt de gebruikscasus voor recycling beschreven, inclusief de beoogde toepassing van het recycalaat en duiding van de markt voor de eindelevensverwerking per materiaal en/of grondstof.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 22

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder levert, uiterlijk 12 maanden voor vervaldatum van de vergunning, een rapportage aan op basis van de productdecompositielijst met daarin:

- a. de status van het component waarbij wordt onderbouwd of dit onderdeel: geschikt is voor hergebruik, geschikt is voor refurbishing c.q. herfabricage en/of geschikt is voor recycling inclusief de beoogde toepassing van het recycalaat;
- b. de verwachte restwaarde van het component; en
- c. een overzicht van de noodzakelijke documenten en toestemmingen om de status van de componenten aan te tonen na het verwijderen van het windpark.

De vergunninghouder levert de gegevens aan op basis van een productdecompositielijst als bedoeld in kwalitatieve maatstaf onder 2.1 van Tabel 5 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 23

[alleen indien van toepassing]

De vergunninghouder maakt, uiterlijk 18 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, de in de aanvraag toegezegde informatie onder onderdeel 1 'Circulair ontwerp van het windpark' en onderdeel 2 'Levenscyclus analyse', -met uitzondering van bedrijfsvertrouwelijke informatie – openbaar. De vergunninghouder deelt de volledige informatie met RVO en het Ministerie van Klimaat en Groene Groei. Er wordt op basis van de productdecompositielijst aangegeven welke informatie wordt gezien als bedrijfsgevoelige informatie.

Voorschrift 24*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder zorgt ervoor dat er afstemming plaatsvindt met Maritiem Informatievoorziening Service Punt (MIVSP) met als doel dat onderzoek en monitoring van de maatregel over het doorontwikkelen en toepassen van detectiemechanismes ten behoeve van en het implementeren van effectief bewezen shutdown on demand/ local curtailment in het windpark, effectief en complementair aan al onder MIVSP geplande sensoren plaatsvindt.

Voorschrift 25*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder rapporteert, binnen 6 maanden na het voltooien van de bouw van het windpark, openbaar over de bevindingen over het uitvoeren van innovatieve geluidsreducerende hei-techniek(en) op 4 turbines.

Voorschrift 26*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder rapporteert de bevindingen over het natuurinclusief bouwen dat is toegepast bij turbines waar nog geen natuurinclusief bouwen wordt toegepast op basis van het kavelbesluit aan de Rijksoverheid en maakt de data openbaar.

Voorschrift 27*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder rapporteert elke vijf jaar aan de Rijksoverheid en maakt de data openbaar over de bevindingen van het onderzoek naar de impact van het windpark op de aanwezigheid van en de ontwikkeling van de doelsoorten zoals genoemd onder 2.3 van tabel 6 van de bijlage bij de Regeling.

Voorschrift 28*[alleen indien van toepassing]*

De onderzoeksmaatregelen zoals opgenomen onder het criterium 'de bijdrage van het windpark aan het ecosysteem van de Nederlandse Noordzee' (Tabel 6 van de bijlage bij de Regeling) dienen gestart te zijn binnen 60 maanden na het moment dat de vergunning onherroepelijk is.

Voorschrift 29*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder maakt, uiterlijk 6 maanden nadat de vergunning onherroepelijk is geworden, een samenvatting van de maatregelen die worden toegepast en het onderzoek dat wordt verricht in het kader van het criterium 'de bijdrage van het windpark aan het ecosysteem van de Nederlandse Noordzee' zoals opgenomen in Tabel 6 in de bijlage bij de Regeling openbaar.

Voorschrift 30*[alleen indien van toepassing]*

De vergunninghouder doet onderzoek naar de impact van windturbines op de aanwezigheid en de ontwikkeling van biomassa op de fundering en windturbinepaal gedurende een gedeelte van de levensduur van het windpark. De vergunninghouder maakt na elk bemonsteringsjaar de bevindingen openbaar en deelt deze met de Riksoverheid, inclusief een kwantitatieve analyse van biomassa-ontwikkeling op de funderingen en turbines gedurende de projectperiode.

Voorschrift 31

De vergunninghouder rapporteert jaarlijks aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland over:

- de voortgang van de realisatie van het windpark tot het moment van ingebruikname van het windpark

- de voortgang van de activiteiten met betrekking tot de 'naleving van de beginselen van internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen', voor zover u hebt toegezegd in uw aanvraag en totdat het windpark gereed is;
- de voortgang van de eventuele maatregelen die bijdragen aan het ecosysteem van de Nederlandse Noordzee zoals u hebt opgenomen in uw aanvraag;
- de jaarlijkse elektriciteitsproductie uit wind per kavel en per windturbine.

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland stuurt hiervoor een herinnering naar de vergunninghouder.

Voorschrift 32

De vergunning mag enkel met schriftelijke toestemming van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland aan een ander worden overgedragen (artikel 16, lid 1, van de Wet).

Voorschrift 33

Bij wijziging van de vergunninghouder of wijziging van de zeggenschap over de vergunninghouder terwijl een windpark nog niet operationeel is, dient de vergunninghouder deze wijziging ter goedkeuring voor te leggen aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (artikel 1, lid 7, van de Uitvoeringsregeling windenergie op zee).

Voorschrift 34

De vergunninghouder doet onverwijld mededeling aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van indiening bij de rechtbank van een verzoek tot verlening van surseance van betaling of tot faillietverklaring.

Voorschrift 35

1. Uiterlijk op het moment dat de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland bewijs heeft ontvangen dat Garanties van Oorsprong (GvO's) zijn afgegeven over de geleverde stroom stelt de vergunninghouder zich garant door middel van een bankgarantie aan de Staat voor een bedrag van € 120.000 per geïnstalleerde MW ten bate van de verwijdering van het windpark (Voorschrift 9 van het Kavelbesluit). Voor de bankgarantie dient de vergunninghouder gebruik te maken van een voorgeschreven model. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zal dit model tijdig aan de vergunninghouder beschikbaar stellen.
2. De vergunninghouder verhoogt het in het eerste lid genoemde bedrag jaarlijks met 2 procent als gevolg van indexatie gedurende een periode van twaalf jaar na afgifte van de bankgarantie voor de verwijdering van het windpark.

Dit is een publicatie van:
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Prinses Beatrixlaan 2 | 2595 AL Den Haag
Postbus 93144 | 2509 AC Den Haag
T +31 (0) 88 042 42 42
Contact
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van het ministerie van
Klimaat en Groene Groei.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | september 2025
Publicatienummer: RVO-205-2025/RP-DUZA

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam,
agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het
vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving.
RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.